

ZPĚTNÁ VAZBA JAKO ESENCIÁLNÍ ELEMENT FORMATIVNÍHO HODNOCENÍ

MARKĚTA ŠVRČKOVÁ NEDEVOVÁ

KP a KPP, PdF MU Brno, školitelka: doc. PaedDr. Hana Horká, CSc.

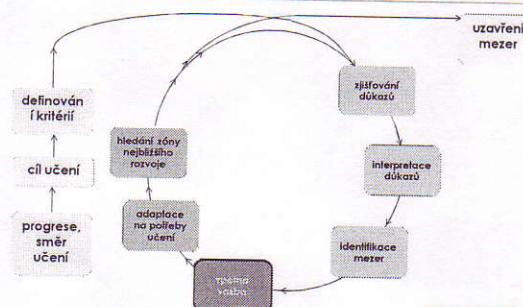
FORMATIVNÍ VS. SUMATIVNÍ HODNOCENÍ

volně podle Moss a Brookhart (2009, s. 7)	formativní hodnocení (hodnocení pro učení)	sumativní hodnocení (hodnocení učení)
Podle funkce	rozvíjení učení a úspěšnosti žáka	měření a kontrola dosažených znalostí
Podle zaměření	na proces učení	na výsledek učení
Podle doby realizace	v průběhu učení	po dokončení etapy učení
Podle zařazení v procesu učení	integrována část procesu výuky a učení	separovaná aktivita
Podle formy spolupráce	interaktivní proces mezi učitelem a žákem, oba přijímají roli vzájemně se učících	jednosměrný proces od učitele (auditora) k žákovi (auditovanému)
Podle dalšího využití	učitel s žákem používají důkazy podle nashromážděných důkazů o učení k jeho dalšímu nastavení	učitelé používají výsledky hodnocení k finálnímu verdiktu o úspěchu či pochybení žáka

FH A SEBEHODNOCENÍ

- je interaktivním zpětnovazebním procesem mezi učitelem a žákem, kdy učitel vede žáka k pochopení vlastního učení, k přebírání odpovědnosti za své učení a k rozvoji sebehodnocení.
- Sebehodnocení: „mentální reprezentace emočního vztahu k sobě, nebo-li představa sebe z hlediska vlastní hodnoty a kompetence“ (Blatný et al, 2010, s. 125).

ZPĚTNÁ VAZBA V PROCESU FORMATIVNÍHO HODNOCENÍ

ZPĚTNÁ VAZBA

- pomůcka na cestě k poznání
- poskytuje informaci o aktuálním stavu učení
- stvrzuje kroky úspěšné, koriguje úkroky a zacházky svými doporučeními
- vede k porozumění vlastnímu učení, své úspěšnosti i sobě samému
- ideálně by měla podporovat jeho osobnostní, sociální a vědecký rozvoj

EFEKTIVNÍ ZPĚTNÁ VAZBA

- by měla být záměrná a smysluplná, častá i včasná, logicky návazná i předvídavá,
- by měla vést ke zvýšení sebevědomí žáka, či k jeho seberegulaci – realistickému sebehodnocení,
- měla by se držet pravidel efektivní komunikace,
- neměla by se vztahovat ke stabilním vlastnostem žáka,
- popisný jazyk bez negativního hodnocení --- emoční naladění --- hodnocení zaměřené na situaci --- na chování žáka --- na osobu žáka (Cozolino, 2013).

VÝZNAM ZPĚTNÉ VAZBY PRO ROZVOJ SEBEHODNOCENÍ ŽÁKA OPTIKOU UČITELŮ EXPERTŮ

• Cíle práce:

1. zjistit, které momenty své profesní dráhy považují učitele experti za klíčové při vytváření svého pojetí hodnocení,
2. charakterizovat pojetí zpětné vazby u učitelů považovaných v této oblasti za experty,
3. dozvědět se, jakým způsobem reflektují učitelé vlastní zkušenosti při vytváření tohoto pojetí.

VÝZKUMNÉ OTÁZKY

- Které momenty své profesní dráhy považuje učitelé experti při utváření svého pojetí o hodnocení za klíčové?
- Jak podle učitele experta vypadá kvalitní zpětná vazba, jež vede k co nejobektivnějšímu sebehodnocení žáka?
- Jakou zkušenost má učitel expert se zpětnou vazbou jako nástrojem pro rozvoj sebehodnocení žáka?
- Jak vnímá učitel expert význam své zkušenosti pro kvalitu zpětné vazby, kterou žákům dává?

METODOLOGIE VÝZKUMU

Výzkumná otázka	Výzkumná metoda	Analýza dat
klíčové momenty profesní dráhy učitele	narativní rozhovor	narativní analýza (holisticko obsahová)
učitelovo pojetí ZV a zkušenost se ZV pro rozvoj sebehodnocení	1. fenomenologický rozhovor	IPA
reflexe vlastní zkušenosti učitele	2. fenomenologický rozhovor	IPA

Všechny rozhovory budou doprovázeny průběžnou sebereflexí výzkumníka.
Paradigma výzkumu je fenomenologické s filozofií čistého přístupu.
Výzkumný vzorek: 6 až 10 učitelů expertů (podle pojetí Ericssona a Pišové).

POUŽITÁ LITERATURA

- Cozolino, L. (2013). *The Social Neuroscience of Education: Optimizing Attachment and Learning in the Classroom*. New York: W.W. Norton & Company.
- ERICSSON, K. A. The Influence of Experience and Deliberate Practice on the Development of Superior Expert performance. In ERICSSON, K. A.; CHARNESS, N.; FELTOVICH, P. J.; HOFFMAN, R. R. (ed.). *The Cambridge Handbook of Expertise and Expert Performance*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. s. 683-704. ISBN 9780521600811.
- HERITAGE, M. *Formative Assessment : Making It Happen in the Classroom*. Thousand Oaks, Calif : Corwin, 2010. ISBN: 9781412975049.
- MOSS, C. M., & BROOKHART, S. M. (2009). *Advancing Formative Assessment in Every Classroom: A Guide for Instructional Leaders*. Alexandria, VA, USA: Association for Supervision & Curriculum Development (ASCD). ISSN 9781416609117.
- PIŠOVÁ, M. (2010). Učitel - expert. Přehled výzkumných trendů a jejich výsledků. In *Pedagogika*, 60 (3-4), 242-253. ISSN 0031-3815.

ROZLOUČENÍ

Děkuji Vám za pozornost!

